

POLITIE-PARTIJ

In 1918 kreeg de Nederlandse politiek voor het eerst te maken met een voor ons land geheel nieuw fenomeen: de belangenpartij. Tot de bonte stoet aan belangenpartijen, die met het oog op de verkiezingen onder het nieuwe stelsel van evenredige vertegenwoordiging waren opgericht, behoorde ook een speciale lijst voor politiepersoneel, kortweg de **Politie-Partij** genoemd.

Deze Politie-Partij was een initiatief van J.L. van Beusekom, hoofdcommissaris van de Wageningse politie en actief lid van de Algemeene Nederlandsche Politiebond (ANPB). In het januarinummer van *De Nederlandsche Politie* - het orgaan van deze neutrale vakbond - had Van Beusekom voor de eerste maal een oproep gedaan tot oprichting van een Politie-Partij. Het nut van deze partij zag Van Beusekom allereerst in de behartiging van de door de grote partijen schromelijk verwaarloosde belangen van de politie. Niet alleen in materieel opzicht was er veel te wensen over voor de politieagenten, ook de structuur van het politieapparaat was aan een grondige reorganisatie toe, aldus Van Beusekom. Daarbij dacht hij vooral aan de nog weinig professionele politieopleidingen.

Daar de grote partijen volgens Van Beusekom al te dikwijls het vertrouwen van de politie beschaamd hadden, was het tijd geworden om een eigen partij op te richten. Slechts met een eigen vertegenwoordiger in de Tweede Kamer achtte hij het mogelijk dat de politiebelenen weer op de agenda zouden komen. Een eenvoudige rekensom leerde Van Beusekom dat onder het nieuwe systeem van evenredige vertegenwoordiging een zetel zeer wel mogelijk was voor een politielijst, als tenminste ruim de helft van de 14.000 politiemannen, veldwachters en marechausseeperoneel hun stem op de politiekandidaten zouden uitbrengen.

Van Beusekoms oproep kreeg redelijk wat bijval en op 21 februari 1918 werd te Utrecht, onder aanwezigheid van 250 politiemannen uit alle delen van het land de Politie-Partij opgericht. Het bestuur van de partij werd gevormd door vertegenwoordigers van de gemeentepolitie, de marechaussee en de rijksveldwacht. Een tegenvaller voor de partij was het uitblijven van medewerking van de twee grootste politiebonden, de Algemeene Nederlandsche Politiebond en de Bond van Gemeente-Politiebeambten. Eerstgenoemde bond wilde aan haar neutraliteit vasthouden. Wel kon Van Beusekom zonder veel problemen het orgaan van de ANPB gebruiken voor zijn propaganda. De Bond van Gemeente-Politiebeambten daarentegen weigerde niet alleen mee te werken aan het initiatief, in de maanden voor de verkiezingen ontpopte deze bond zich als de voornaamste tegenstander van de Politie-Partij. In haar orgaan *De Politiebode* waarschuwde de Bond haar leden herhaaldelijk dat de belangen van Van Beusekom c.s. niet de belangen van de gewone agenten waren. De Politie-Partij zou slechts een voorwendsel zijn om hoge politiecommissarissen in de Kamer te brengen, aldus het blad.

De tegenwerking van deze grootste politiebond was voor Van Beusekom een fikse streep door de rekening. Om voldoende stemmen voor een zetel te kunnen behalen, diende hij zijn electoraat te verbreden. Hij probeerde dit te doen door te wijzen op een paar specifieke eigenschappen van de politiefunctionaris, die hem bij uitstek geschikt maakte voor de behartiging van het algemeen belang. Als 'man van de wereld' (van vrouwelijke politiebeambten was nog geen sprake) was de politieagent immers bekend met de sociale noden van het volk, terwijl hij vanuit de aard van zijn beroep tegelijk gezegend was met een goed oog voor orde en rechtvaardigheid. De eerlijke en daadkrachtige politiemann werd zo de tegenvoeter van de 'wereldvreemde, huichelachtige partijpoliticus' die slechts oog zou hebben voor de belangen van zijn eigen achterban. Met een dergelijke tegen de partijpolitiek gerichte retoriek sloot de Politie-Partij zich aan bij een in dat jaar vooral door de **Economische Bond** gezette trend.

Na een korte campagne, onder meer in Zeeland en de noordelijke provincies, slaagde de Politie-Partij er net niet in een zetel te behalen. De partij haalde 6160 stemmen (0.46%). Het feit dat door een misverstand niet was deelgenomen in de kieskring Dordrecht leek de partij te zijn opgebroken. Na de mislukte verkiezingsactie was het snel afgelopen met de Politie-Partij.

Van Beusekom probeerde nog om het tot dan toe los georganiseerde verkiezingscomité (statuten en een huishoudelijk reglement waren nooit opgesteld) sterker te koppelen aan de Algemeene Nederlandsche Politiebond. Het bestuur van deze bond voelde hier echter weinig voor, en daarmee was het lot van de Politie-Partij bezegeld. Van de meeste kandidaten van de Politie-Partij zijn daarna geen politieke activiteiten bekend. Uitzondering is G.J.P.A. Thompson, die zich in 1925 bij het **Vaderlandsch Verbond** aansloot, en die later in de kringen rond het **Verbond voor Nationaal Herstel** belandde.